

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt IV. Discutiuntur ea quæ scribit Suauis de morum legibus, in Sessione decimatertia latis; tum quod ad Appellationes spectat, tum quod ad Degradationes quas vocant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

Discutiuntur ea quæ scribit Suauis de morum legibus, in Sessione decimatertia latis; tum quod ad Appellationes spectat, tum quod ad Degradationes quas vocant.

SVauis ubi doctrinas tam erroneas tamque seditiosas præmisit aduersus Ecclesiæ, Episcoporum ac Pontificis iurisdictionem, refert, à Patribus agnita fuisse duo præcipua, quæ in illius usu peccabantur: alterum ex parte Præfulum, qui exigua charitate, ac ratione minimè paternâ iurisdictionem administrabant; alterum ex parte subditorum, qui per varia effugia se illi subducere studebant. Cùm autem ageretur de adhibendis remedijs priori vitio, quod, ait ille, alterius erat origo, Patres morder, quòd non nisi conflato cohortantibus verbis Decreto rebus consuluerint. Profectò nisi istius hominis nequitia cæcitasque non ex inscitia, sed ex liuore orta in comperto mihi esset, tamquam rerum ciuilium imperitissimus, inter eos qui de illis scripsissent, à me despiceretur. In primis, quâ feбри autumnali correptus tam stolidè somniauit, ex tenuitate charitatis Præsidum in iudicando oriri, ut rei ab illis damnati latæ in ipsos sententiæ se subtrahere conitarentur? Num fortè nouum est adagium, Cunctis iustitiam, sed aliena in domo placere? An fortè probatur reis Calliclis apud Platonem ^a sententia, Iustam pœnam optandam esse à fontibus, veluti salutarem medicinam; adeoque probi patroni partes esse, ut in amicos fontes inuehatur, quòd ipsis huiusmodi beneficium comparet, utque idem inimicorum nocentium defensionem suscipiat, quòd illi eodem priuentur? Num fortè clerici flagitiosi S. Caroli Borromæi sententijs acquieuerunt, quòd ille sanctimonix exemplar esset; an potius ausi sunt prouocare, non inquam ad Romanum Pontificem, sed ad vim, ad nefas, explosis in eum bellicis fistulis, à quibus diuinitus illæsus perstitit? Porro in causis ciuilibus, quæ huiusmodi charitatem in reum non postulant, sed solùm ut sua cuique ratio tribuatur, num fortè negligunt homines efficacitatem iustitiæ omni ope declinare? Natiua horum malorum origo inter mortales, est inordinatus sui ipsius amor, qui cupiditatis illecebrâ cuique persuadet ius pro se stare, & utilitatis consilio quemlibet compellit ad damna, quamuis iusta, subterfugienda.

Secundo loco libenter documentum aliquod à Suauis didicissem, quânam aliâ ratione Episcopi, aut quilibet Magistratus, ad omnibus absolu-

^a In Gorgia.

absolutam numeris charitatem adduci possint, nisi per admonitionem & cohortationem. Si hanc ille rationem nactus fuerat, cur eam non proposuit patriæ suæ Senatui, qui, utpote communis boni studiosissimus, absque dubio & illam excepisset, & eius quasi thesauri inuentorem præmiis affecisset? Num hic homo docendus erat, duas esse mensuras, aut potius dicamus, duas normas virtutis? Altera, quæ *medium rei* dicitur, certa quædam norma est, & immutabilis, tametsi conditiones hominum permutentur; cuiusmodi est quæ iustitiæ commutanti tribuitur: altera, quæ non rei sed *rationis medium* appellatur, norma quædam est incerta, minimeque manifesta, quippe à ratione pendens, à qua variè constituitur pro varietate innumerabilium conditionum, ob quas id in altero homine & cum altero laudabilior fit, quod alteri vituperatione dignum accideret; atque hac normâ reliquæ, præter Iustitiam, virtutes utuntur. Iam verò, quis nesciat, præter eos qui ne pictam quidem moralem scientiam oculis vniquam vsurparunt, huiusmodi virtutibus certam & immutabilem normam non aptari? Norma vnica in re nostra est Præsidis probitas ac prudentia; adeoque aliter Reipublicæ prospici non potest, quàm si optimi Præsides deligantur, quantum & fallacia iudiciorum in electoribus, & inopia exactæ virtutis in eligendis, & munerum copia in Republica permittunt: deinde verò si inter illos afficiantur præmio qui benè, tolerantur qui mediocriter, puniantur qui malè Rempublicam administrant. Quid igitur, inquit aliquis, profunt admonitiones illæ cohortationesque, quas velut expertes cuspide Concilium adhibuit? Profunt, ut intelligatur, quam agendi rationem expetat Synodus in iis quos hortatur ac monet; cum animus adeò ferreus nulli sit, ut mōitus quid à se Deus hominesque deposcant, aliquatenus non moueatur, tum ad Diuinam indignationem, tum ad humanam vituperationem euitandam.

3 Post hæc Suavis per consuetam sibi artem, inductâ Ioannis Gropperi personâ, disserit de altera corruptela, hoc est de impedimento sacræ iurisdictionis, ob effugia cauillosque prouocantium subditorum. Hic etiam ansam arripit ad insinuandum lectorum animis id quod ipse potissimum intendit, ut cuncta videlicet Ecclesiæ administratio ad Democratiam redigatur; affirmans, apud veteres consueuisse appellationes ab Episcoporum sententiis à Clericorum cœtu recognosci: sed aduersus huiusmodi potestatem in Ecclesiasticis conuentibus paulò antè satis est disputatum. Pergit deinde improbare facilitatem prouocandi, à iure Pontificio concessam; quâ in re

Historia
Concilii Tridentini
lib. 12.
cap. 4.
1551.

1551.

obseruandum est, per lenitatem Canonum curatum fuisse, vt multis in rebus iudicia à Legum ciuiliū solemnitate aut seueritate, redderent accederētve ad simplicitatem & æquitatem pristinam Iuris Gentium aut Naturæ. Exemplum huiusce rei peti posset ex eo, quòd minorem testium numerum ad efficaciam testamentorum Canones requirant; quòd vim obligandi restituant pactionibus, tametsi nullà causâ conuestitis; quòd potestatem rei suæ recuperandæ concedant contra possessorem malæ fidei, quantouis tempore eam possederit; quòd sufficientis probationis virtutem tribuant, aduersus quemlibet in causis ciuilibus, propriæ confessioni, quamquam extra iudicium emissæ; & quòd alia huiusmodi constituent. Porro quoniam pro Iure Gentium, cui per Legem ciuilem haud derogamus, videatur licere à quauis sententia quâ grauamur prouocare, adeoque nequaquam cogatur litigator in vilo causæ capite ab vnius dumtaxat hominis arbitrio, ignorantia animique perturbationi subiecto, pendere; hinc effectum est, vt vbi lex Cæsaræ prouocationem negat à sententiis quæ *interlocutorie* appellatur, hoc est, latis de articulis incidentibus, & tantisper dum primaria causa decidatur, Canones huiusmodi seueritatem ad primariam lenitatem retraxerint, prouocationemque ab omni Decreto quo grauamur indulserint. Postea, cum in hominibus cauillationes crescerent, atque animaduerneretur (ex eo quòd illi hac benignitate abuterentur, quæsito per varios colores titulo prouocandi ante latam sententiam, atque ita condemnationem præuenterent euerentque) nimium coarctari ordinariorum Iudicum iurisdictionem, simulque flagitiorum impunitatem laxari, id per Tridentinam Synodum, quemadmodum narrauimus, moderatum.

His quæ dixit nondum contentus Suavis, ictu gemino petit obliquè hanc prouocandi libertatem; inuisam sibi, tum quia ipsi displicet quidquid placet Ecclesiæ, tum quia conducit eadem ad dignitatem Pontificis, cuius Curia prouocationum causâ euadit tandem supremum causarum Tribunal. Alter ictus est, quod in Monachorum Ordinibus rectè constitutis appellationes interdicanur; aut vbi ad hoc perfectæ virtutis fastigium peruentum non est, saltem ad iudices extra Ordinem prouocare non liceat: *quod cum ex eo quod cernitur, conferat ad rectam eorum Ordinum administrationem retinendam, idem sanè præstaret publico Ecclesiæ regimini, vbi prouocationes intra eandem prouinciam continerentur.* Alter est, quòd iure communi haud permittitur ad supremum proximè prouocare, intermediis tribunalibus prætermisissis: id verò esset obseruandum.

De

5 De priori, Deo grates agendæ, quòd Suauis Regularium instituta
 semel comprobantur: sed quando? cum eorum comprobatio po-
 test ab ipso retorqueri ad vniuersæ Ecclesiæ instituta improbanda;
 quatenus verò eadem illi feruiunt ac profunt, semper hæc detestatur
 tamquam regiminis Ecclesiastici turbamenta & incommoda. At
 quorsum est hæc comparatio? Num fortè in animum hic induxit,
 conducibile futurum fuisse, vniuersum ordinem Clericorum per
 legem cogi ad eam perfectioris vitæ seueritatem, cui multæ reli-
 giosæ Familæ sponte se manciant? an illi præscribenda esset psal-
 modia per Castinatum assiduitatem, maceratio corporis per absti-
 nentiam Minimorum, & strictiorum Franciscanorum austeritatem?
 & omnis legibus rigidioris virtutis, quibus hic vel ille Religiosorum
 Ordo se subiicit, in iis sistamus, quæ sunt cunctis communia; an
 nihil proprii possidendum, an in rerum vsu, in munerum domici-
 llique conditionibus omnia moderatoris arbitrio committenda?
 Sapienter in Euangelio consilia secernuntur à præceptis: & ea quæ
 consiliorum libertati relicta, vtilissima planè sunt, quia feruentem
 paucorum charitatem excitant ad Deum sibi demerendum, dum ea
 complectuntur: si ad mandatorum necessitatem redigerentur, essent
 perniciofa, quia communi hominum tepori occasionem peccandi
 præberent, dum ea violarent. Num Suauis non recurrebat in men-
 tem, heroëm sui poëmatis, hoc est Lutherum, affirmasse, legem
 Diuinam, etiam Christianis omnibus communem, inobseruabilem
 esse, acriusque detestari tamquam irritas, & quæ custodiri nequeant,
 Religiosorum leges, tametsi coarctatas ad eos paucos homines, qui
 talem viuendi rationem sponte sibi selegerunt, qui que post pericli-
 tationem diuturni tyrociniij, perpetuam illius obseruationem Deo
 promiserunt? Numquàmne hic legit quæ tradidit S. Thomas^b, Ex
 vi solemnis professionis, in quauis religiosa familia dissolui quod-
 cumque votum opetis maximè laudabilis atque asperimæ pœni-
 tentiæ, ob grauitatem perpetuitatemque huiusce ligaminis? Itaque
 si homines quorundam Ordinum Regularium sponte se abdicant
 eo remedio, quod à lege conceditur aduersus iniurias, quas quan-
 doque patiuntur aut ex praua iudicis intelligentia, aut ex auersa eius-
 dem voluntate; quis erit tam emotæ mentis, vt idem remedium
 vniuerso Clero adimendum existimet? Quin paucis illis Ordini-
 bus, quos indicat Suauis, idcirco tolerabile id accidit, quòd & ra-
 riora delicta, & mitissimæ pœnæ sunt, præ eo quod Ecclesiasticis
 non Regularibus contingit: verumtamen ne hoc quidem satis fo-
 ret, nisi certè iis qui damnati sunt, liberè liceret per compendiarium

1571.

^b In 4. di-
 stinct. 38.
 q. 1. art. 4.
 quæ stiuncu-
 la 4.

extra.

Historia
 cily Tri
 lent.
 rs II.
 IV

1551.

extra iudicium formam iura sua deducere ad Romana tribunalia, quæ, si quid minus æquum sibi suboluerit, executionem sententiæ retardant.

Verum non postulat Suauis, vt omnis iudiciaria prouocatio interdicitur; quamquam id ab ipso commendetur, veluti fastigium benè constituti regiminis in quibusdam Monachorum familiis: factis illi est, si vsurpetur à Clero, quod Regularium Ordinibus commune est; nimirum, vt extrà prouocare vetitum sit. Age iam, ab isto Solone legem petamus; & Regularium sanctiones ad non regulares Clericos traducantur. Negant illi, prouocationes extrà habendas: sed extra quem locum? num fortè extra prouinciam? Minimè quidem; cum liceat ab omni prouincia prouocare aut ad Præsidentem Ordinis supremum, aut ad conuentum generalem, qui summus & communis vniuersæ familiæ iudex est: extra Ordinem profectò interdicitur. Et non animaduerteat Suauis, idem planè interdici Clericis non regularibus, quibus non licet extra ipsorum Ordinem, hoc est, siue ad Laicos, siue ad Regulares prouocare? Enimuerò erubescendus error est, quòd is prohibitionem confuderit, prouocandi ad Iudicem externum cum prohibitionem prouocandi ad locum externum; perinde quasi peruulgata non sit apud legisperitos de priuilegio legis vnica distinctio pertrahendi de loco ad locum, aut de foro ad forum.

Sed insuper obseruandum est aliud latens vitium Suauiam sophismatis: Præter prouocationem Regularibus concessam ad Iudices proprii Ordinis, adest illis facultas prouocandi pariter ad Romanum Pontificem, non item ad inferiores Episcopos, quia Regulares illis minimè subiiciuntur. Sed nusquam reperire est, quòd postulare Suauis, vt scilicet veteretur subditus prouocare ad tribunal supremi sui Moderatoris, nisi fortè ex aliquo peculiari priuilegio, quòd idem supremus alicui prouinciæ concesserit. Atque vt tandem excutiamus quidquid est ambiguitatis, quâ seu ignorantia seu nequitia Suauis hanc rem obuoluit, animaduertendum superest: quamquam cunctis Ordinibus prouocatio ad summum Pontificem, sicuti diximus, permittatur; quibusdam tamen ab ea in causis criminosis effectum sententiæ haud suspendi, itidem ac neque suspenditur in sententiis latis, ac dynastis beneficiariis Pontificiæ ditionis. Sed hæc nimis dura lex est, quòd homo prius plectatur capite, aut ad transtra ligetur; postea verò declaretur, iure an iniuria fuerit lata sententia. Cuiam venire in mentem poterit, vniuerso Clericorum Ordini tantum iugum tolerabile futurum, hoc est, vt sic in

abfo

absoluta minoris cuiuspiam Vicarij potestate tot innocentium & honestorum capitum clades? Nōne videmus, vix eam legem tolerari, quæ è Suavis sententia immensa laxitas est? Profectò satis ille nouerat, cum esset ab Ecclesia constitutum, vt in certis quibusdam causis & articulis prouocatio executionem sententiæ minimè retardaret, profanos Principes in amplissimis regnis, tametsi fateantur in causis Ecclesiasticorum sibi potestatem non inesse, rationem relaxandi hos cancellos adinuenisse (quam tamen approbare mihi animus non est) ratos ipsi naturæ iuri conuenire, vt aliquod perfugium adsit ad pressuram Iudicium ante executionem declinandum; adeoque vt quacumque damnati rei postulatione, ipsi Principes cogant tribunal Ecclesiasticum acta causæ ad suos Iurisconsultos deferre; & si ab illis citra iudicij formam Principi denuntietur, reum aliquid iniqui perpeffum, cogant iudicem supersedere, donec alius legitimus iudex superior causam recognoscat.

8 Hinc sanè licet conicere, an fieri posset, an etiam opportunè fieret, vt vel omnino, vel modo quò executio non retardatur, adimantur Ecclesiasticis prouocationes ad suprema tribunalia, quibus cum summa insit veneratio, summa doctrina, summa incorruptio, inest pariter reo summa securitas ne reus grauetur, summumque solacium, quod in humana Republica inueniri possit. At verò de eo quod Suavis existimat inconueniens, vt nimirum liceat ad supremum Iudicem statim ac proximè prouocare; cupissem vt amicè mihi significaret, adeone exactè compertas habuerit leges omnium Rerumpublicarum municipales, vt posset fidenter affirmare, id in Ecclesiastico foro vnice vsurpari. Vt cumque tamen res habeat, non certè singulare, quin potius commune est omnibus regiminum classibus, vt suum quæque proprium aliquem ritum obtineat. Enimverò qui extra perturbationem ratiocinabitur, haud reprehendendum putabit, quòd cum tandem ad tertiam causæ cognitionem Romana tribunalia sint adeunda, sit penes arbitrium prouocantis, formam iudicij contrahere, & ad secundam eò confugere, prætermisâ ad Metropolitanam circuitione, adeoque itineris incommodis, sumptusque multiplicatione vitatis. Quòd si Tridentini Patres id aliquo pacto perniciosum comperissent, nihil eos prohibebat quin id abolerent; quemadmodum cum longè maiori Aulæ Romanæ detrimento cauerunt, ne primæ causarum cognitiones ad illam deferrentur, quæ multò frequentius contingunt, maiorisque sunt ponderis quàm secundæ.

9 Ab appellationibus gradum facit Suavis ad ritum expungendi

Pars II.

Oo

Cleri-

Historia
Concilij Tri-
dentini,
lib. 12.

Capitulum
IV

1551.

Clericos ab albo Ecclesiastico, quem ritum *degradationem* vocant, arreptâ occasione recensendi quæ Tridenti decreta sunt ea de re, ne difficultas illius ad opus deducendæ nefarius Clericis esset munitur. Hic verò ab initio narrationem originis & causarum orditur, vnde ritus ille manauerit; simulque insinuat, oblique voluisse Patres illum depingere ad vulgi captum, quasi quid ab ipsa rei natura requisitum, vt liceat Iudici laico legitime pœnam intelligere Clerico delinquenti: sed subiicit, omnia alia ab iis cognita, qui rei medullam introspeciebant; quoniam Clericorum character est immutabilis, nec externo illo ritu deleri potest.

Vbinam vniquam conspicatus hic est vel tenue vestigium, quòd Ecclesia vellet insinuare, *degradationem* exigi ex natura, vt Clericus fori priuilegium amittat? Qui characterem obtinet quatuor minorum Ordinum (positâ communiori sententiâ, affirmante eos esse Sacramenta, adeoque characterem ab ipsis imprimi) nonne, si velit, gradum facit ad statum iurisdictionemque laicorum, ibique subiacet cuius pœnæ absque illo solènni degradationis ritu? Et præcis temporibus nonne idem in Subdiaconis contingebat, cum Ecclesiasticâ lege nondum illi Ordini mutatio status, nuptiarumque facultas interdicta fuerat? Nonne apertè docuit S. Thomas, & post ipsum celeberrimæ Angeli^d & Syluestri^e Summæ, id quod veluti arcanum detegere Suauis intendit, nimirum, in Clericis eo ritu expunctis characterem permanere? Sed hac in re aliam Suauis artem deprehendo: haud ille affirmat, ritum illum tamquam aliquid rem ipsam constituens existimatum à vulgo fuisse, sed tamquam necessarium. Iam verò si nomine necessarii intelligit omne illud, sine quo aliquid fieri non licet, siue lege naturali, siue diuinâ arbitraria, siue saltem humanâ id prohibeatur, profectò iis qui rei medullas penitus introsperere, non minùs quàm vulgo huiusmodi persuasio fuit, cum de hac doctrina conueniant doctissimi Cæsarei ac Pontificij Iurisconsulti, ac tribunalia summorum Principum Catholicorum; propterea quòd nefas esset, huiusmodi ritum, ab Ecclesia per verulam comprobatamque consuetudinem præscriptum, negligi ac prætermitti, sicuti pariter reliquas Ecclesiasticas leges ac traditiones.

Quod verò deinde admiretur: Si satis est vnus Episcopus ad hominem in album sacre militiæ referendum, vnum similiter Episcopum satis non esse ad expungendum indignum, perinde est, ac si demiraretur, quo pacto cum à Pontifice siue à Cæsare multi obtinuerint facultatem laureæ litterariæ deferendæ, aut noctis legi-

e 3. parte
art. 1.
quæst. 82.
à Verbo De-
gradatio,
num. 39.
e Eodem
verbo, n. 9.
quæst. 7.

timæ prolis beneficia impertiendi, iis omnibus non insit æquè potestas auferendi collatam lauream, concessamque legitimi filij prærogatiuam ab eo, qui accepto priuilegio indignus euaserit. Quin potius eadem in re poterat, è diuerso admirationi esse Suauis, quòd idem ille numerus Episcoporum, qui sufficit ad expungendum reipsâ Clericum, quòd *Degradationem actualem* vocant, de qua infra, non sufficiat ad eundem in gradu pristino reponendum, tametsi morum emendatione correctum; sed hoc Romano solùm Pontifici referuetur. Oportebat compertum illi fuisse, multa, cuiusmodi sunt iura beneficiaria, & primarij tituli, tamquam singularia quædam beneficia à Principe dumtaxat posse concedi; sed eadem in pœnam flagitiorum per minores etiam iudices abrogari posse: alia è contrario, communia quippe beneficia, ab inferioribus quoque distribui; at eorundem abrogationem in adeò turpem notam abire, & ob Reipublicæ bonum oportere cum opinione tam grauis pœnæ coniungi, vt meritò maior auctoritas ad possessorem his spoliandum requiratur. Ita non quicumque potest militarem cingulum tradere, eundem auferre potest: non quisquis ad Religiosam professionem admittere aliquem, eundem è Cœnobij claustris eicere tamquam inemendabilem potest. Propterea Canones illum Episcoporum numerum requirebant ad Sacerdotem gradu amouendum, quo & intelligeretur, quantâ maturitate ad horrendum illud supplicium Ecclesia procederet, & per illius functionis solemnitate horror etiam actionis maiestate exaugeretur: sed cum postea fuisset animaduersum, eâ lege fiduciam potiùs quàm terrorem scelestis afferri; propter difficultatem, quæ in locis plurimis occurrebat in tot Episcopis conuocandis, vnde retardabatur pœna, & interdum, prout accidit in dilatione, declinabatur, decretum est, vt solemnitate diminutâ, vsus faciliior redderetur. Atqui si per hæc populares argumentationes, quas passim Suauis disseminat, liceat in ludibrium vertere apud vulgus leges consuetudinesque regiminum; nulla profectò Respublica ab huiusmodi irrisionibus immunis erit, cum ipsa Naturæ, hoc est Diuinæ sapientiæ opera, fucatis pariter rationibus ab acuta veterum Sophistarum temeritate aut damnata aut derisâ comperiantur.

f. Can. 1. & 2.
dist. 50. &
Syluest. verbo
Degradatio, quæst. 9.
num. 11.

Historia
Concilij Tri-
dentini
lib. 12.
cap. 4.